

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 72 (4)

IZDAN 1 APRILA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14760

Dr Schnyder Hans, Biel, Švajcarska.

Uredaj za veštačko osvetljavanje prostora uz istovremeno sprečavanje izlaza svetlosti iz istih.

Prijava od 24 decembra 1937.

Važi od 1 oktobra 1938.

Pravo prvenstva od 28 decembra 1936 (Švajcarska).

Glavni zahtev moderne pasivne zaštite iz vazduha je mogućnost trenutnog potpunog zamračivanja čitavih mesta i delova zemlje protiv pogleda avijatičara, pri čemu takva zamračivanja mogu biti privremena ili dužeg trajanja.

Sva dosada predlagana sretstva za postizanje ovoga cilja pokazuju ipak nedostatke, koji onemogućavaju njihovu opštu upotrebu u praksi.

Naročito su uobičajene tamne zavese, koje se smeštaju spolja ili iznutra na prozoru i na taj način one treba da sprečavaju izlazak svetlosti iz osvetljenih prostora. Ove zavese su nezgodne, jer ih kod svakoga alarma ponovo moramo da stavljamo u dejstvo tako, da je kod većih zgrada do potpunog zamračivanja potrebno mnogo vremena, čime se s obzirom na brzinu modernih letilica preduzete mere dovode veoma u pitanje. Pri tome ovakve zavese potpuno odvajaju stanovnike od spoljašnjeg sveta, što često puta može eventualno da dovede do psihoze straha pa čak i do paničnih raspoloženja.

Uz to ove zavese na većim zgradama kao što su to železničke stanice, fabrike sa obimnim staklenim zidovima, bazari i t. d. praktično jedva mogu da se nameste tako, da se kod takvih zgrada u slučaju alarma mora odreći u opšte od osvetljenja.

Ovi nedostaci u smislu pronalaska izbegavaju se time, da se za veštačko osvetljavanje prostora predviđa sprava, koja sprečava izlazak svetlosti napolje ili bar tako je ograničava odn. slabi, da više nije

moguće posmatranje iz letilice. Uredaj se sastoji u smislu pronalaska od približno monohromatične svetlosti zračećeg izvora svetlosti i prozora, koji su obojeni komplementarnom bojom u odnosu na izvor svetlosti.

Boje se pri tome biraju tako, da se danju ulazeća svetlost ne prigušuje za više od oko 50% odn. ne absorbuje se više od 50% ulazeće svetlosti. Preporučuje se da se pazi i na to, da i veštačko osvetljenje omogućava prijatnu svetlost za rad.

Tako se n. pr. mogu upotrebiti sijalice narandžasto-crvene boje zajedno sa prozorskim oknima otvoreno plave boje.

Druga jedna mogućnost sastoji se u upotrebi ljubičasto obojenih lampi i prozorskih okana zelenkasto-plave boje.

Bojenje svetlosti prirodno je može se vršiti na sve moguće poznate načine, bilo da se biraju sijalice od obojene mase stakla ili bezbojne, koje se prevlače obojenim lakom, ili obuhvatna stakla ili obojeni štitoivi od proizvoljnog providnog materijala.

Prozorska okna odn. stakleni krovovi ili stakleni zidovi mogu se takode željenom bojom lakirati ili se mogu sastojati od stakla obojenog već u masi ili drugih odgovarajućih providnih materija, kao što su to listovi celuloze i t. d. Razume se po sebi da je moguće, da se i obična prozorska okna oblepe sa bojadisanim folijama, ili da se bojadisane folije ili okna rasporede tako iza običnih okana, da mogu da se uklanjaju.

Tako moguće je u slučaju ratne opasnosti za najkraće vreme sa najjednostavn-

nijim sretstvima n. pr. sa u rezervi držanim specijalnim lakom zastakljenja poprskati, pri čemu lak ima da se prilagodi boji lampe. Ovo je preimućstvo naročito važno za privremenu zaštitu pogona važnih za rat. Ovi lakovi mogu se posle završetka periode zamračivanja lako uklanjati odgovarajućim postupcima.

Dalje pomoću uređaja lako je moguće da se boja svetlosti izabere tako, da se ona lako može da prilagodi svagdašnjim potrebama t. j. moguće je da se uvek vrsta svetlosti na najcelishodniji način prilagodi pogonskim prilikama.

Istina već je predlagano, da se kao izvor svetlosti upotrebi monohromatična svetlost lampe sa natrijumovom parom i okna od tamno plavoga stakla. Ovaj raspored pak ima nedostatak, da je nadeno da je svetlost natrijumove pare veoma neprijatna tako, da se kod ovakvog osvetljenja nemože dobro da radi i pored toga potrebno tamno plavo staklo suviše jako prigušuje dnevnu svetlost, čime se pri osvetljenju dnevnom svetlošću jasnost osvetljenja preterano smanjuje. Slično se događa i kod drugih lampi sa metalnom parom, koje su

prema iskustvu za unutrašnje osvetljenje skopčane sa fiziološki štetnim pojavama, kao posledice ovih.

Ovi pak nedostaci u smislu pronalaska izradenim rasporedom se baš izbegavaju, jer se on oslanja na normalno osvetljavanje sa uobičajenim sijalicama.

Patentni zahtevi:

1.) Uredaj za veštačko osvetljavanje prostora uz istovremeno sprečavanje izlaza svetlosti iz ovih napolje, naznačen time, što ima veštački izvor svetlosti, koji zrači gotovo monohromatičku svetlost i prozore, koji imaju boju, koja je komplemenarna u odnosu na boju izvora svetlosti, pri čemu su boje izabrane tako, da se upadajuća dnevna svetlost za ne više od oko 50% upale svetlosti prigušuje odn. ili absorbuje.

2.) Uredaj po zahtevu 1, naznačen time, što su kako boja izvora svetlosti, tako i boja prozora proizvedeni na željenu boju obojenim lakom.

